

IWONA BAŁ
AGNIESZKA SOMPOLSKA-RZECHUŁA
Akademia Rolnicza w Szczecinie

**PRZESTRZENNE ZRÓŻNICOWANIE OBSZARÓW WIEJSKICH
POD WZGLĘDEM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ZWIĄZANEJ
Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA**

Streszczenie

Celem artykułu jest analiza statystyczna stanu wyposażenia obszarów wiejskich w niektóre urządzenia i obiekty ochrony środowiska oraz nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną w latach 2000 i 2005. Na podstawie przeprowadzonego badania utworzono ranking obszarów wiejskich zlokalizowanych w województwach Polski. Zmienne do rankingu zostały unormowane za pomocą metody unitaryzacji zerowanej.

**THE SPATIAL DIVERSITY OF RURAL AREAS
WITH TECHNICAL INFRASTRUCTURE
RELATED TO ENVIRONMENTAL PROTECTION**

Summary

The aim of article is statistical analysis of equipment condition of rural areas with some of devices and objects of environmental protection and also capital expenditures for environmental protection and water balance in 2000 and 2005. On the basis of the research it was made ranking of rural areas which are located in polish provinces. The variables for ranking were normalized with method of zero unitarization method.

IWONA BĄK,
AGNIESZKA SOMPOLSKA-RZECHUŁA
Akademia Rolnicza w Szczecinie

AKTYWNOŚĆ TURYSTYCZNA MIESZKAŃCÓW WSI - ANALIZA STATYSTYCZNA

Streszczenie:

Aktywność turystyczna mieszkańców wsi - analiza statystyczna

Celem artykułu jest statystyczna analiza aktywności turystycznej mieszkańców wsi z uwzględnieniem wybranych kryteriów: celu podróży, rodzajów i sezonowości wyjazdów, przyczyn ich zaniechania oraz wyposażenia gospodarstw w sprzęt turystyczny. Badanie dotyczy roku 2005 i obejmuje wyjazdy krajowe i zagraniczne, zarówno krótkoterminowe (do 4 dni), jak i długoterminowe (5 dni i więcej). W artykule porównano uczestnictwo w wyjazdach turystycznych mieszkańców wsi z mieszkańcami miast.

THE TOURISTIC ACTIVITY OF COUNTRYMEN - THE STATISTICAL ANALYSIS

Summary

The aim of article is statistical analysis of touristic activity of countrymen with regard to chosen criterions: aim of trip, kinds and temporariness of departures, causes of their relinquishment and equipment of farms with touristic equipment. Investigation concerns year 2005 and includes national and abroad departures, both short-term (till 4 days), as and long-term (5 days and more). In article was compared the participation in touristic departures of countrymen with townies.

WPLYW AGROTURYSTYKI NA WIELOFUNKCYJNY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Podsumowanie

Należy stwierdzić, że w sytuacji zmniejszającej się roli sektora rolnego w gospodarce obszarów wiejskich istotne jest rozwijanie ich pozarolniczych funkcji ekonomicznych. Szczególnego znaczenia dla utrzymania żywotności obszarów wiejskich i dlatego spełniania przez nie szeregu funkcji społecznych nabierają pozarolnicze inicjatywy przedsiębiorcze podejmowane w ramach gospodarstw rolnych.

Realizacja różnorodnych funkcji na obszarach wiejskich, w obrębie gospodarstwa lub poza nim, prowadzi do wytworzenia określonych wartości użytkowych i zaspokaja różnorodne potrzeby społeczne, do których zaliczyć można przede wszystkim takie jak potrzeba turystyki i agroturystyki. Rozwój agroturystyki może być ważnym czynnikiem rozwoju ekonomicznego i społecznego obszarów wiejskich w obliczu ich poważnych trudności rozwojowych.

THE INFLUENCE OF AGROTOURISM ON MULTIFUNCTIONAL AND BALANCED DEVELOPMENT OF RURAL AREAS IN ZACHODNIOPOMORSKIE PROVINCE

Summary

It needs to be stated that the development of non- rural economic functions of rural areas is important when we consider the situation of diminishing role of rural sector in rural economy. Non- rural economic initiatives undertaken by farmhouses have grown in significance as it comes to sustaining the existence of rural areas.

Performing various functions in rural areas in farmhouses or outside them leads to creating some useful values and satisfies social needs such as the need of tourism or agrotourism. The development of agrotourism can become a significant factor of economic and social growth of rural areas facing their serious growth problems.

HENRYK CZYŻ, TEODOR KITCZAK,
Akademia Rolnicza w Szczecinie

FUNKCJE UŻYTKÓW ZIELONYCH UKSZTAŁTOWANYCH W ZRÓŻNICOWANYCH WARUNKACH SIEDLISKOWYCH POMORZA ZACHODNIEGO

Streszczenie

Trwałe użytki zielone Pomorza Zachodniego w większości położone są na glebach organicznych. Charakter występującej szaty roślinnej i warunki siedliskowe wyznaczają ich funkcję. Z przeprowadzanych badań wynika, że w sąsiedztwie zbiorników wodnych, z zalewami powierzchniowymi, dominują szuwary mannowe (*Glyceria*), turzycowe (*Carex*) i mozgowe (*Phalaris*), przydatne do wykorzystania przyrodniczego. W siedliskach przymorskich, charakteryzujących się dużym zasoleniem, występują słonawy, z udziałem halofitów (*Glaux maritima*, *Juncus gerardi*, *Plantago maritima*, *Triglochin maritimum* i inne), najczęściej wykorzystywane, jako ekstensywne pastwiska. Na terenach o uregulowanych stosunkach wodnych, często z dużym zaangażowaniem urządzeń melioracyjnych (łąki polderowe) dominują zbiorowiska typu wyczyńca łąkowego (*Alopecurus pratensis*), wiechlina łąkowej (*Poa pratensis*), a na wyżej położonych - zbiorowiska typu kostrzewy czerwonej (*Festuca rubra*), kupkówki pospolitej (*Dactylis glomerata*), wykorzystywane jako paszowiska - użytkowane kośnie lub pastwiskowo. Charakteryzują się one dużymi walorami gospodarczymi, a małymi walorami przyrodniczymi. Specyficznymi są siedliska suche, mało zasobne w składniki pokarmowe, na których występują gatunki o małych wymaganiach wodnych i skąpym pokroju morfologicznym tworzące zbiorowiska typu: *Avenastrum pubescens*, *Festuca ovina*. Tworzą one mało wydajne zbiorowiska o dużej odrębności florystycznej i zróżnicowanych walorach przyrodniczych i gospodarczych.

ANDRZEJ DANECKI
Uniwersytet Szczeciński

PROGRAM AKTYWIZACJI OBSZARÓW WIEJSKICH W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM 2001 - 2005

Streszczenie:

W artykule zaprezentowano założenia Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich i mechanizm jego funkcjonowania, a w drugiej części sposoby i skutki jego realizacji na terenie województwa zachodniopomorskiego w badanym okresie.

RURAL DEVELOPMENT PROGRAMME IN ZACHODNIOPOMORSKIE VOIVODSHIP IN THE YEARS 2001-2005

Summary

The paper concentrates on the basic guidelines for the Rural Development Programme and its mechanism. The second part presents how the Programme was implemented and discusses its effects in Zachodniopomorskie Voivodship in the analyzed period.

MIECZYŚLAW DIETRICH
Studia Doktoranckie
Uniwersytet Szczeciński

UBEZPIECZENIA W ROLNICTWIE

Streszczenie

Artykuł przedstawia stan ubezpieczeń dochodów w rolnictwie. Na dochody w rolnictwie ma duży wpływ zmieniający się klimat, który skutkuje większą częstotliwością występowania klęsk żywiołowych typu: powódzie, huragany, susze itp. Artykuł przedstawia skutki tych niepożądanych zjawisk odnośnie rolnictwa, a w szczególności wpływ na dochody producentów rolnych. Autor przytoczył także sposoby wspierania ubezpieczeń rolniczych w innych krajach oraz przedstawił bariery ograniczające odpowiednie zabezpieczanie się rolników przed spadkiem dochodów i sposoby ich ograniczania.

INSURANCE IN THE AGRICULTURE

Summary

The article presents the state of insurance of profits of the agriculture. To profits in the agriculture a considerable influence has changing climate which results in the greater frequency of appearing of natural disasters such as: floods, hurricanes, droughts effects and so alike. Article shows the results of these undesirable occurrences in relation to the agriculture, particularly the influence on profits of agriculture producers. The author has described also ways of backing up agricultural insurance in different countries as well as he has presented barriers limiting appropriate protecting farmers before the decrease in profits and ways of limiting them.

EDWARD DRESZCZYK
Akademia Rolnicza, Szczecin
MARIAN MALICKI
Uniwersytet Szczeciński

**REGIONALNE ZAGOSPODAROWANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA
PRZYRODNICZEGO W WOJEWÓDZTWIE
ZACHODNIOPOMORSKIM
– próba oceny i kierunki rozwoju –**

Streszczenie

Osiągnięty poziom rozwoju gospodarczego w regionie wymaga korekty stanu, w celu racjonalniejszego spożytkowania zasobów. Zidentyfikowane uwarunkowania wskazują na potrzebę dostosowania produkcji do zróżnicowania przestrzennego gleb, stopnia zalesienia i lokalnych walorów przyrodniczych. Wykorzystując dominujące procesy produkcji biomasy, konieczne jest zharmonizowanie fotosyntezy z bilansowaniem obiegu węgla i wody w przyrodzie. Wskazano możliwości dostosowania procesów technologicznych, w zmienionych gospodarczo biosystemach rolnictwa i leśnictwa, do ujawniających się poziomów progowych wydajności procesu fotosyntezy i metabolizmu organizmów zwierzęcych. Analizując doświadczenia UE i skutki wspólnej polityki rolnej wskazano na lokalne ograniczenia i możliwości ich złagodzenia, przez inicjowanie rozwiązań strategicznych, bazujących na zapewnieniu trwałej żyzności gleb oraz dostosowaniu skali i struktury produkcji do potencjału absorpcyjnego lokalnych ekosystemów. Wytypowano również zadania dla producentów i decydentów w lokalnych warunkach. Za najważniejsze kierunki rozwoju uznano rozszerzenie chowu bydła mięsnego i lokalnego tworzenia systemów energii odnawialnej. Wykazano konieczność złagodzenia lokalnych barier, wynikłych z niewłaściwego procesu restrukturyzacji, monokulturowych upraw, przemysłowych ferm i zaniechania monitorowania stanu środowiska przyrodniczego oraz budynków inwentarskich w gospodarstwach.

Słowa kluczowe: rolnictwo, ekosystem, bariery globalne, warunki lokalne, ekologizacja procesów, monitoring środowiska

LESZEK DROŹDZIEL,
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

**INICJATYWY ARiMR W KSZTAŁTOWANIU
POLSKIEJ POLITYKI RYBACKIEJ
W LATACH 2004-2006**

Streszczenie

W artykule podjęto problem polskiego sektora rybackiego oraz wpływu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na jego rozwój i modernizację. Przedstawiono inicjatywy wdrażania jednego z programów unijnych Sektorowego Programu Operacyjnego "Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006".

**THE ARMA INITIATIVES IN SHAPING THE POLISH FISHING
POLITICS IN YEARS 2004-2006**

Summary

This article concerns the ARMA's part in the creation of modern regional policy of the state. The article presents the level of additional financial means that will be moved, in the frame of Priority 3, to Action 3.3 from Action 3.1 and Action 3.5 after Acceptation by the Ministry of Regional Development. There is a graphical presentation of outlay's growth's prognosis on Action 3.3 in Priority 3 Sector Operation Program „Fishery and fish process industry 2004-2006".

DARIUSZ BUDZIK
LESZEK DROŹDZIEL
Studia Doktoranckie
Uniwersytet Szczeciński

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

Streszczenie

W artykule podjęto problem zarządzania ryzykiem w gospodarstwach rolnych. Rolnictwo jest działem gospodarki narodowej, który ze względu na biologiczny charakter wytwarzania i zmienne warunki atmosferyczne obarczony jest największym ryzykiem. Ryzyko dotyczy każdej płaszczyznę życia gospodarczego i może mieć dla inwestora zarówno konsekwencje pozytywne, jak i negatywne. Zatem zarządzanie ryzykiem ma fundamentalne znaczenia dla przedsięwzięcia, organizacji dla osiągnięcia sukcesu ekonomicznego.

Słowa kluczowe: niepewność, ryzyko, zarządzanie ryzyka, typy ryzyka

THE RISK MANAGEMENT IN AGRICULTURE

Summary

The article is undertaking the problem of the risk management in the farms. The agriculture is a division of the national economy which for biological character of production and variable weather conditions is burden the highest risk. Which refers to the all farm life levels which can have positive or negative consequences for the investors. Therefore the risk management has fundamental meaning for business venture, organizations to attain the economical success.

Key words: Uncertainty, risk, management of risk, type of risk

RENATA BEATA DYLKIEWICZ
Politechnika Koszalińska
JÓZEF FRAŚ
Uniwersytet Szczeciński

SEKTOR MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW W STRUKTURACH RYNKOWYCH

Streszczenie

Małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią ponad 99% ogółu przedsiębiorstw w Polsce. W ostatnich latach rozwój sektora MSP ma ogromne znaczenie na stan zatrudnienia i obniżenia bezrobocia w gospodarce. Sektor MSP jest głównym źródłem nowych miejsc pracy, nowych produktów, procesów i rynków. Obecnie małe i średnie przedsiębiorstwa mają znaczący udział w tworzeniu PKB oraz stanowią poważne źródło popytu na pracę. Małe i średnie przedsiębiorstwa mogą spełniać ważną rolę zarówno w restrukturyzacji polskiej gospodarki, jak i jej ekonomicznej integracji z Unią Europejską. Artykuł jest próbą odpowiedzi czy efektywność sektora MSP z jednej strony jego szanse rozwoju dają poczucie bezpieczeństwa na rynku pracy.? Czy zdynamizowany rozwój sektora MSP to także rozwój rynku zatrudnienia?

SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES SECTOR

Summary

Small and medium enterprises make up more than 99% of all enterprises in Poland. During the recent years the development of the sector of SME (Small and Medium Enterprises) has got great significance on the level of employment and lowering the unemployment rate in the economy.

SME sector is the main source of new places of work, new products, processes and markets. Nowadays small and medium enterprises have significant share in GDP creation, they are serious source of labour demand as well. Small and medium enterprises may play important role both in restructuring the Polish economy, but also its economical itegration with the European Union. The article is an attempt to answer the questions if the efficiency of SME sector is a chance for its development and give a sense of safety on the labour market? Is the dynamical development of the SME sector also a chance for development of the employment market?

JÓZEF FRAŚ
ANNA BIELAWA
Uniwersytet Szczeciński

ZARZĄDZANIE ROLNICTWEM EKOLOGICZNYM NA OBSZARACH WIEJSKICH

Streszczenie

Rolnictwo ekologiczne odgrywa coraz większą rolę na obszarach wiejskich. Jego rozwój uzależniony jest przede wszystkim od wielkości i zakresu pomocy finansowej ze strony państwa i UE. Polska jest dużym potencjalnym producentem żywności ekologicznej, głównie ze względu na swoje położenie geograficzne. Niestety sprawy organizacyjne gospodarstw rolnych oraz złe zarządzanie często stanowią poważną barierę dla rozwoju tego sektora eksportu.

ORGANIC FARMING MANAGEMENT ON THE RURAL AREAS

Summary

Problems related to organic agriculture are very important issues for the Polish community. Its current status depends mainly on the amount and range of financial assistance provided by the state and EU. Poland has great potential as a large-scale organic food producer, mostly due to its geographical location. Unfortunately farms' organizational issues and wrong management are often a huge barrier for this potential, at least from an export sector standpoint. Therefore we should provide comprehensive support including financial, organizational and educational help, as well as improved functionality of the organic product market.

JÓZEF FRAŚ
Uniwersytet Szczeciński
RENATA BEATA DYLIKIEWICZ
Politechnika Koszalińska

OCENA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW NA OBSZARACH WIEJSKICH

Streszczenie

Polityka dotycząca małych i średnich przedsiębiorstw na terenach wiejskich, realizowana jest za pomocą wielu różnorodnych instrumentów. Ma ona na celu proinwestycyjne kształtowanie postaw przedsiębiorców, jednak czy jest ona efektywna?

Przedsiębiorcy obszarów wiejskich odczuwają brak korzystnych proinwestycyjnych działań w polityce gospodarczej kraju, nie wykorzystywane są pośrednie i bezpośrednie regulacje odnośnie małych firm. A także niedostatek rozwiązań legislacyjnych związanych z wspieraniem małych przedsiębiorstw, sztywne przepisy i brak dostatecznych preferencji w pozyskiwaniu kredytów inwestycyjnych oraz ich wysokie oprocentowanie.

Próba oceny w niniejszym artykule na podstawie przeprowadzonych badań potwierdza występowanie barier i trudności o charakterze makroekonomicznym, które ograniczają rozwój firm. Analiza uwarunkowań ekonomicznych dokonana w obszarze MSG na terenach wiejskich prezentowana w artykule ukazuje bariery ale także wskazuje możliwości ich pokonywania.

THE ASSESSMENT OF CONDITIONING OF THE DEVELOPMENT OF THE SME'S ON THE RURAL AREAS

Summary

The policy concerning the SME's on rural areas is realized with the use of many diverse instruments. The aim of that is shaping pro investment attitudes of entrepreneurs, however is it efficient?

Entrepreneurs on the rural areas lack beneficial, pro investment actions in the economic policy of the country. Moreover, indirect and direct regulations in relation to small companies are also not used. As well as the lack of legislative solutions connected with supporting small-sized enterprises, stiff regulations and the lack of sufficient preferences in getting investment credits and their high interest rate.

In this article the attempt of the assessment, on the base of carried out examinations, confirm appearing of barriers and problems about macroeconomic character which curb the development of companies. Analysis of economic conditioning which has been made in small and medium agriculture farms on rural areas which are presented in the article demonstrates barriers but also shows possibilities of defeating them.

JÓZEF FRAŚ
Uniwersytet Szczeciński

ZARZĄDZANIE ENERGIĄ ODNAWIALNĄ NA OBSZARACH WIEJSKICH

Streszczenie:

W pracy przedstawiono ideę wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Omówiono istotę i rodzaje odnawialnych źródeł energii oraz zwrócono uwagę na odchodzenie od światowego modelu skoncentrowanego na gospodarce surowcowo-energetycznej ku energetyce zmierzającej do wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Przedstawiono istotę zarządzania energią odnawialną, a także korzyści z zastosowania odnawialnych źródeł energii.

MANAGING THE RENEWABLE ENERGY IN RURAL AREAS

Summary

At paper is presented an idea of using the renewable sources of energy. Moreover, in article is discussed the heart of the matter and kinds of the renewable sources of energy as well as is paid attention for diverging from the world model concentrated on the economy raw material - energetic to energetics using renewable sources. An idea of managing the renewable energy as well as the benefit from applying of renewable sources of energy are presented

JASIŃSKI JANUSZ, MYSŁEK PIOTR¹, WIKTOROWSKI KRZYSZTOF²
Departament Ochrony Środowiska
Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

ŁOWIECTWO I RYBACTWO W PRZESTRZENI GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Streszczenie

Położenie geograficzne oraz bogate zasoby przyrodnicze sprawiają, że łowiectwo, rybactwo i rybołówstwo są istotnymi elementami przestrzeni gospodarczej Pomorza Zachodniego. Zarówno międzynarodowe jak i krajowe akty prawne pozwalają na korzystanie z zasobów przyrody w sposób racjonalny, przy jednoczesnej pracy na rzecz równowagi ekosystemów oraz różnorodności biologicznej. Dlatego też równoległe z prowadzeniem racjonalnej rybackiej i łowieckiej, należy tworzyć i wdrażać liczne programy operacyjne, związane z ochroną środowiska, które otwierają dostęp do znacznych środków finansowych z Unii Europejskiej i umożliwiają realizację wielu kosztownych i bardzo potrzebnych inwestycji.

THE HUNTING AND THE FISHING IN THE ECONOMIC SPACE OF THE ZACHODNIOPOMORSKIE

Summary

Geographic site and rich natural stocks cause, that hunting, fishing and fishery are important elements of economic area in Western Pomerania. Both international and Polish legal acts allow use rationally of goods of nature, and simultaneous work for balance of ecosystems and biological diversity. And so with conduct rational fishing and hunting parallelly, it belongs to create and accustom numerous operative programs, with environmental protection relate, which open access to considerable financial fund from european union and they enable realization many precious and much needed investment.

¹ dr inż., adiunkt, Akademia Rolnicza w Szczecinie, Katedra Zoologii.

² dr, adiunkt, Akademia Rolnicza w Szczecinie, Katedra Ekonomii.

EDMUND KACA

Instytut Melioracji i Użytków Zielonych w Falentach

STAN I UWARUNKOWANIA JAKOŚCI WÓD W OBSZARACH WIEJSKICH

Wstęp

Ocenę jakości wód podziemnych i powierzchniowych w Polsce prowadzi się corocznie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Oceny te, publikowane w materiałach Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska oraz w informacjach i materiałach statystycznych GUS w serii „Ochrona środowiska”.

Do 2003 roku badania jakości wód podziemnych dla potrzeb monitoringu prowadzono w sieciach obserwacyjnych krajowych, regionalnych i lokalnych. Wyróżniano trzy klasy jakości wód: klasę Ia i Ib oraz klasę II i III. Do klasy Ia zaliczano wody o składzie zbliżonym do naturalnego, do klasy Ib - wody spełniające warunki wody do picia pod względem chemicznym i fizycznym. Do klasy II i III zaliczano odpowiednio wody zanieczyszczone w średnim stopniu i wody silnie zanieczyszczone. Od 2004 roku badania jakości wód podziemnych prowadzi się w ramach monitoringu diagnostycznego. Wyróżniono pięć klas jakości wód podziemnych. Do klasy od I do V zaliczono odpowiednio: wody o bardzo dobrej jakości (woda do spożycia przez ludzi bez uzdatniania), wody o dobrej jakości (przekroczone stężenia żelaza i manganu), wody zadowalającej jakości (mniejszość wskaźników jakości wody przekracza wartości dopuszczalne jakości wody przeznaczonej do spożycia), wody niezadowalającej jakości (większość wskaźników przekracza wartości dopuszczalne) oraz wody złej jakości (woda nie spełnia wymagań przypisanych wodzie do spożycia przez ludzi).

JANUSZ KAWA
Studia Doktoranckie
Uniwersytet Szczeciński

SŁOMA JAKO ALTERNATYWNY EKOLOGICZNY SPOSÓB POZYSKANIA ENERGII

Streszczenie

Artykuł przedstawia słomę jako ekologiczne źródło pozyskania energii. Prezentuje właściwości fizyko-chemiczne słomy jako surowca energetycznego, jego korzystny wpływ na środowisko naturalne. Autor przedstawił także sposoby i możliwości wykorzystania słomy jako surowca energetycznego, a także porównał go z innymi konwencjonalnymi źródłami pozyskania energii.

STRAW AS THE ALTERNATIVE ECOLOGICAL WAY OF ACQUIRING THE ENERGY

Summary

The article presents straw as the ecological source of acquiring the energy. It describes physical and chemical properties of straw as fuels, its beneficial influence on the natural environment. The author has presented also ways and possibilities of using straw as fuels, and also compared it with different conventional sources of acquiring the energy.

LESZEK KAWA
Studia Doktoranckie
Uniwersytet Szczeciński

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII – STAN OBECNY ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU

Streszczenie

Artykuł prezentuje gospodarkę surowcami odnawialnymi, które ze względu na coraz większe zagrożenia ze strony klimatu oraz wyczerpalności surowców nieodnawialnych są coraz bardziej powszechne. Autor zaprezentował możliwości pozyskania energii ze źródeł niekonwencjonalnych oraz obecny ich stan wykorzystania nie tylko w Polsce, ale również na świecie. Przedstawił także bariery, które są najczęstszą przyczyną nie wykorzystywania potencjału energetyki odnawialnej.

RENEWABLE SOURCES OF ENERGY - THE PRESENT STATE AND PROSPECTS OF THE DEVELOPMENT

Summary

The article presents the management of renewable raw materials which from regards for more and more great threats on the part of the climate and using non-renewable raw materials up are more and more universal. The author has introduced the possibility of acquiring energy from unconventional sources and presents their state of using not only in Poland but also in world. He presented also barriers which are the most frequent cause of not exploiting the potential of renewable energetics

ANNA KĄDZIOŁA
Uniwersytet Szczeciński

FUNDUSZE UNIJNE JAKO CZYNNIK ROZWOJU ZRÓWNOWAŻONEGO REGIONU

Streszczenie

Rozwój zrównoważony w skali regionu jest obecnie jednym z najważniejszych i najciekawszych zagadnień rozpatrywanych w teorii ekonomii. Z tego względu w artykule przedstawiono cechy i główne uwarunkowania rozwoju regionalnego. W okresie integracji z Unią Europejską szczególnego znaczenia w kontekście rozwoju regionalnego nabierają także fundusze unijne. Fundusze unijne stanowią, bowiem ważny element wspomagający wzrost gospodarczy, pomagają uruchomić potencjał gospodarczy, stanowią impuls do rozwoju zrównoważonego regionu. Dlatego też, w artykule zaprezentowano syntetyczną charakterystykę funduszy unijnych w kontekście nowego okresu programowania 2007-2013.

MIROSŁAW KELLER
Miejski Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej MPGK
Stargard Szczeciński

**INSTALACJA DO MECHANICZNO-BIOLOGICZNEGO
UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW (MBU) W REGIONALNYM
SYSTEMIE GOSPODARKI ODPADAMI**

**INSTALLATION TO MECHANIC - BIOLOGICAL NEUTRALIZATION
OF WASTE – (MBN)- IN THE REGIONAL SYSTEM OF THE WASTE
DISPOSAL**

Summary

Municipal Enterprise for Communal Management in its paper brings problems of the waste disposal up in the light of the present legislation. A need of the segregation and the recycling of waste and updating the technology processing energy and regaining the energy gathered in them is emphasized. An up-to-date scheme of the collecting, storing and segregating rubbish on the stockpile in Łęczycza is presented, and modern solving of the mechanical-biological installation of processing waste. Planned investment concerns the installation which uses the process of the two-stage anaerobic fermentation with producing biogas of the organic fraction of communal waste mix with sewage, coming from the urban sewage treatment plant. This solution, co-financed from union means, will permit for reducing stored waste, liquidation of smaller stockpiles, regaining the energy with the possibility of its reuse, and consequently it decrease the level of emitted pollutants, and it will have a positive effect on the regional level of the development and of the environmental protection adapting it for union requirements and putting on the prestigious position in the relation to the entire country.

MICHAŁ KIEŁSZNIA
Akademia Rolnicza w Szczecinie

SYSTEM ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH POWSTAJĄCYCH NA TERNACH WIEJSKICH

Wstęp

Gospodarka odpadami stanowi jeden z najtrudniejszych obszarów w realizacji polityki ekologicznej państwa. Odpowiednio prowadzona gospodarka odpadami decyduje o jakości środowiska naturalnego zdrowie oraz poziom życia mieszkańców. Może przyczyni się do podniesienia atrakcyjności terenów wiejskich, w szczególności dla przedsiębiorstw branży turystycznej. W Polsce występuje duże zróżnicowanie pod względem ilości, składu morfologicznego i jakości odpadów komunalnych, dlatego zasadny jest podział na odpady komunalne miejskie i odpady komunalne wiejskie (Tałałaj 2000).

MUNICIPAL WASTE MANAGEMENT SYSTEM ON RURAL AREAS

Summary

The paper presents waste management on rural areas in West Pomerania region. Waste management on rural areas precisely depends on social and economics conditions on this areas. That conditions determine of quantity, composition and kind of waste. The main factors influencing waste management are: nature of municipality, amount of companies and number of people working in agriculture. Almost all wastes are stored on landfills. The poor condition of technical infrastructure in aspect of waste utilization was affirmed. The paper also presents the solution for waste management rationalization on the rural areas.

Translated by Michał Kięlsznia

KAZIMIERZ KISIEL
Studia Doktoranckie
Uniwersytet Szczeciński

INICJATYW W ZAKRESIE EKONOMII SPOŁECZNEJ W UKŁADZIE TRANSGRANICZNYM

Streszczenie

Gospodarka wolnorynkowa najczęściej determinuje działalność przedsiębiorstw w kierunku dbałości o własne interesy, wiąże się z tym podejście komercyjne do działalności oraz maksymalizacja zysku przez przedsiębiorstwa. Taka sytuacja bardzo często prowadzi do zaprzepaszczenia właściwego sensu ekonomii jako nauki o właściwym podejściu do popytu i podaży oraz zaspokajania potrzeb społeczeństwa. Niedawne przykłady takie jak sprawa dużych sieci sklepów gdzie dla osiągnięcia maksymalnych zysków pomniejszono stany zatrudnienia obciążając pozostałych pracowników nadmierną pracą oraz gwałcono zasady kodeksu pracy. Innym problemem stało się zmniejszenie zatrudnienia w przedsiębiorstwach w ogóle tworząc bardzo duży margines osób odrzuconych. Koszty tej sytuacji są poza sferą działalności przedsiębiorstw i są automatycznie przerzucane na państwo lub samorząd. Istotą pracy jest wskazanie możliwości współdziałania trzech sektorów w celu poprawy sytuacji społecznej i ekonomicznej ludności w Polsce oraz podniesienia jakości kapitału ludzkiego. Takie społeczne podejście do działalności podmiotów nazywamy gospodarką społeczną. Zostanie ona scharakteryzowana w dalszej części pracy.

LIDIA KŁOS
Uniwersytet Szczeciński

ROLNICTWO EKOLOGICZNE W POLSCE PO WSTĄPIENIU DO UNII EUROPEJSKIEJ

Streszczenie

Artykuł ma przybliżyć kwestie rozwoju rolnictwa ekologicznego, które w naszym kraju po wstąpieniu do Unii Europejskiej nabrały szczególnego znaczenia. Rozwój rolnictwa ekologicznego jest jednym ze sposobów walki z nadprodukcją żywności i zachowaniem walorów środowiska naturalnego. W Polsce jest również jednym ze sposobów zagospodarowania wciąż znacznych zasobów siły roboczej zamieszkującej na wsi, zwłaszcza na terenie województwa zachodniopomorskiego, gdzie są zarówno dogodne warunki środowiskowe dla rozwoju tego rodzaju rolnictwa jak i potencjał ludzki (są to tereny w większości po byłych państwowych gospodarstwach rolnych). Jest to szansa zagospodarowania tych ziem i możliwość rozwoju. Przede wszystkim pozwoli to tutejszej ludności podjąć pracę, a tym samym uzyskać środki niezbędne do życia i utrzymania rodziny.

ECOLOGICAL AGRICULTURE OF POLAND AFTER ACCESSION TO EUROPEAN UNION

Summary:

The intensity of the agricultural production at the turn of the 20th century triggered a lot of negative phenomenon that caused the need of reforms of agriculture policy in order to reduce the production and natural environment degradation. In many countries around the world has been notice very dynamic agricultural as well as ecological development within the confines of the accepted eco-developing conception.

A certain amount of negative phenomena have been observed in European Union countries as a result of which the Common Agricultural Policy has been performed, its main purpose is the development of rural areas. Agricultural programs have a particular meaning in the assumptions of that reform, the goal of which is the realization of the production in terms of strengthened ecological norms control. According to those programs one of the tasks is the development of the ecological agriculture.

JOLANTA KONDRATOWICZ-POZORSKA
Akademia Rolnicza w Szczecinie

ROLA MARKETINGU W ROZWOJU REGIONÓW WIEJSKICH

Streszczenie

W pracy przedstawiono działania marketingowe podejmowane zarówno przez władze jak i mieszkańców terenów wiejskich. Wszystkie one mają na celu promowanie regionu, pobudzenie przedsiębiorczości u ludności lokalnej, zwrócenie uwagi potencjalnych inwestorów na oferty regionu, podwyższenie warunków życia, a z drugiej strony ochronę przyrody i typowego wiejskiego charakteru terenów wiejskich.

THE ROLE OF MARKETING IN THE DEVELOPMENT OF RURAL AREA

Summary

In paper author presents marketing actions taken both by authorities and citizens of rural area. All actions were undertaken to promote region, stimulate local economy, point attention of potential investors on region, and grow life condition. Also the idea of mentioned action was to protect the nature as well as typical rural character of region.

Translated by Jolanta Kondratowicz-Pozorska

WOJCIECH KOZIEJA
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Lubuski Oddział Regionalny w Zielonej Górze.

KONTROLA PROWADZENIA NIEKTÓRYCH ELEMENTÓW ZWYKŁEJ DOBREJ PRAKTYKI ROLNICZEJ W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W KOTLINIE KARGOWSKIEJ NA PRZYKŁADZIE GMINY BOJADŁA /OBSZAR ONW/ I TRZEBIECHÓW POSIADAJĄCYCH MIN.2DJP W ROKU 2006

Streszczenie

Coraz powszechniejszy staje się pogląd, że szczególna odpowiedzialność za ochronę środowiska przypada rolnictwu, które użytkuje około 60% ogólnej powierzchni kraju, a poprzez działalność produkcyjną wpływa w znacznym stopniu na zmiany właściwości wody, gleby, powietrza, oraz przyczynia się do zmian bioróżnorodności środowiska. W budowaniu tej świadomości, w obszarze rolnictwa ma pomóc Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej, który informując co jest dozwolone lub zabronione zapobiega popełnianiu wykroczeń, kształtuje właściwą postawę rolników wobec obowiązującego prawa oraz uczy jak ograniczać ujemne oddziaływanie rolnictwa na środowisko.

Autorzy w prezentowanej pracy omawiają niektóre elementy Zwyczajnej Dobrej Praktyki Rolniczej /ZDPR/ dotyczącej przechowywania oraz aplikacji nawozów organicznych/obornika, gnojowicy/ i mineralnych z uwzględnieniem azotu i fosforu. Zwrócili również uwagę na użytkowanie gruntów i organizację produkcji na użytkach rolnych.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa –ARIMR, jako Agencja Płatnicza będzie kontrolowała stosowanie zasad ZDPR przez beneficjentów składających wnioski o płatności obszarowe oraz płatności ONW /Obszary o Niekorzystnych Warunkach Gospodarowania.

W artykule przedstawiono stan obecny wykorzystania nawozów organicznych w wizytowanych gospodarstwach rolnych w gminach Bojadła i Trzebiechów. Przeprowadzone badania wykazały, że stosowanie zasad ZDPR przez rolników w znacznym stopniu odbiega od stawianych wobec nich oczekiwań.

CONTROL OF THE USE OF CERTAIN ELEMENTS OF GOOD AGRICULTURAL PRACTICE AT FARMS IN KOTLINA KARGOWSKA – THE EXAMPLE OF BOJADŁA AND TRZEBIECHÓW AREA WITH AT LEAST 2 DJP IN THE YEAR 2006

Summary

It is becoming a widely expressed opinion that agriculture is particularly responsible for the protection of environment, since it uses circa 60% of the country's area, at the same time participating through the process of production in the changes of water, soil and air quality, and influencing changes in bio-diversity of environment. The Code of Good Agricultural Practice, designed to increase that awareness in the field of agriculture, contains information of what is allowed and what is not, thus helping to eliminate certain offences, build up good attitude towards the rules of law and teach how to reduce harmful influence of agriculture over the environment.

In the presented material the author discusses certain elements of Good Agricultural Practice, concerning storage and application of manure (organic and liquid) and mineral fertilizers (nitrogen and phosphorus). They also point out the soil management and organization of production at agricultural acreage.

The Agency for Restructuring and Modernization of Agriculture will control the use of Good Agricultural Practice by farmers who apply for direct payments and (ONW)

The article discusses present state of manure application at visited farms in Bojadła and Trzebiechów area. Research shows that application of Good Agricultural Practice in that area does not meet the expected standards.

HANS KÖGL,
Universität Rostock

**„STÄRKUNG DER LÄNDLICHEN ENTWICKLUNG DURCH NEUE
KOOPERATIONSFORMEN VON LANDWIRTEN UND
NICHTLANDWIRTEN: LANDWIRTSCHAFTLICHE BETRIEBE
UNTER GEMEINNÜTZIGER TRÄGERSCHAFT“**

Zusammenfassung

Es wurden Kooperationsformen von Landwirten und Nicht-Landwirten untersucht, die in der Regel in der Verbindung eines gemeinnützigen Trägers, als dem Eigentümer von Grund und Boden, mit einem landwirtschaftlichen Betrieb, als dem Nutzer, bestehen. Die Hintergründe dieser Entwicklung sind in der anthroposophischen Auffassung von Landwirtschaft und besonderen Bedingungen des deutschen Rechts zu sehen. Ein wesentliches Merkmal dieser Verbände besteht darin, dass die Landwirtschaft fast ausnahmslos nach den Regeln des biologisch-dynamischen Landbaus erfolgt. Durch ein hohes Beschäftigungsniveau, eine hohe Wertschöpfung und eine risikoarme Finanzierung haben sich die Untersuchungsbetriebe in sozialer und wirtschaftlicher Hinsicht positiv entwickeln können. Dadurch dass in dieser Kooperationsform Landwirte und Nicht-Landwirte sich unter Hinzuziehung eines landwirtschaftlichen Betriebes gemeinsam für Zwecke des Gemeinwohls engagieren, kommt es zu sozial, ökologisch und ökonomisch positiv zu wertenden Effekten, die über das gewöhnliche Maß hinausgehen. Die Übertragbarkeit dieses Konzeptes auf andere Regionen wird davon abhängen, inwieweit auch die genannten Hintergründe als übertragbar gelten können.

BARBARA KRYK
Uniwersytet Szczeciński

KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI I REGIONU A STRATEGIA ROZWOJU ZRÓWNOWAŻONEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Streszczenie

Strukturalny wymiar procesów rozwojowych gospodarki każdego kraju, w wyższym niż dotąd stopniu, zależy od rozwoju regionalnego. Z tego względu w literaturze przedmiotu coraz większe znaczenie przypisuje się nowoczesnemu podejściu w modelu polityki regionalnej, zorientowanemu na dynamikę konkurencyjności regionów, co w konsekwencji prowadzi do rozwoju regionalnego. Dalszy proces integracji Polski z UE musi uwzględniać zdolności polskich regionów do wzmocnienia swojej pozycji konkurencyjnej. Zatem trzeba podejmować różnorakie działania zmierzające do podniesienia poziomu konkurencyjności regionów (w tym przypadku województw).

Obecnie w większości krajów rozwiniętych, w tym w Polsce, jednym z ważniejszych elementów konkurencyjności podmiotów gospodarczych, oddziałującym również na konkurencyjność gospodarki kraju i poszczególnych regionów (w tym przypadku województw) oraz możliwość zrealizowania celów rozwoju zrównoważonego, jest ochrona środowiska przyrodniczego. Z tego względu istotne znaczenie mają wszelkie działania służące ochronie środowiska przyrodniczego. Jednym z takich działań jest uwzględnianie zagadnień rozwoju zrównoważonego, w tym o charakterze proekologicznym, w strategiach rozwoju województw.

Z tego względu w artykule przedstawiono: pojęcie konkurencyjności gospodarki, związek między konkurencyjnością gospodarki i regionu a rozwojem zrównoważonym, oraz podjęto próbę określenia, w jakim stopniu *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020* uwzględnia aspekty rozwoju zrównoważonego (zwłaszcza o charakterze proekologicznym) w porównaniu do poprzedniej strategii.

Słowa kluczowe: konkurencyjność gospodarki i regionu, wyznaczniki konkurencyjności, rozwój zrównoważony, strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego

THE COMPETITIVENESS OF THE ECONOMY AND THE REGION VS. STRATEGY OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE ZACHODNIOPOMORSKIE VOIVODESHIP

Summary

Structural dimension of developmental processes of the economy of every country, in the higher than use to rank, depends on the regional development. On that account in the literature on the subject the more and more great significance is being assigned to the modern approach to the model of regional politics, orientated to dynamics of the competitiveness of regions what in consequence lead to the regional development. The further process of integration of Poland with the EU must take into consideration an ability of Polish regions to strengthen its competitive position. And so it is necessary to take different action which will raise the level competitiveness of regions (in this case of Voivodeships).

At present in the majority of developed countries, in it in Poland, one of the more important elements of the competitiveness of economic entitles, having also an influence on the competitiveness of the economy of the country and of individual regions (in this case of Voivodeship) and possibility of carrying purposes of the sustainable development out, is a protection of the natural environment. On that account an essential meaning have all actions which are serving for protection of the natural environment. One of such action is considering problems of the sustainable development, in it about environment-friendly character, in strategies of the development of Voivodeships.

On that account in the article is presented:

- an idea of competitiveness of the economy,
- the link between the competitiveness of the economy and the region and the sustainable development and

- is taken attempt to determine, in what step “Strategy of the Development of the Province Zachodniopomorskie Voivodeship till the year 2020” takes into consideration aspects of the sustainable development (especially about environment-friendly character) in comparing to the previous strategy.

Translated by Anna Kądzioła

DARIUSZ KUSZ,
MARIA RUDA
Politechnika Rzeszowska

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ JAKO SZANSA DLA GOSPODARSTW ROLNICZYCH OBSZARÓW GÓRSKICH PODKARPACIA

Streszczenie

Obszary górskie odgrywają istotną rolę w gospodarce całego kraju, a zwłaszcza istotne są dla gospodarki wodnej, pomnażania zasobów leśnych, rozwoju turystyki i produkcji rolniczej. Istotnym dla prawidłowego funkcjonowania obszarów górskich jest sprawnie funkcjonujące i nie zanieczyszczające środowiska rolnictwo. Celem badań było zaprezentowanie organizacji i wyników ekonomicznych gospodarstw zajmujących się chowem bydła siemntalskiego położonych na obszarach górskich województwa podkarpackiego. Stwierdzono, że mimo gospodarowania w trudnych warunkach przyrodniczych analizowane gospodarstwa osiągały zadowalające efekty ekonomiczne (zwłaszcza grupa gospodarstw z liczniejszym stadem krów). Nie bez znaczenia była tu rasa krów, dobrze przystosowanych do warunków górskich, czego dowodem była wysoka zdrowotność i produktywność. Badania własne wskazują, że na obszarach górskich mogą funkcjonować sprawne ekonomicznie gospodarstwa, przynoszące rolnikom zadowalające dochody, a jednocześnie przyjazne środowisku.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AS A CHANCE FOR FARMS IN MOUNTAINOUS AREAS OF PODKARPACIE

Mountainous areas play an important role in the economics of the whole country, they are crucial to water management, development of forest areas, development of tourism and farming production. The most important factor in proper functioning of mountainous areas is well functioning, effective and environmentally friendly farming. The aim of this research is to show organization and economic results of farms situated in mountainous areas of Podkarpacie region that breed simentaler cattle. It is stated that despite very difficult natural conditions the farms have achieved satisfying economic results (especially the group of farms which kept greater number of cows). Good adapting skills to the mountainous conditions of this particular breed of cattle was proved by its good health and high productivity. My own research shows that in mountainous areas it is possible to organize economically effective farming, that brings farmers satisfying income and is environmentally friendly at the same time.

JAN KUŚ
Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa,
Państwowy Instytut Badawczy w Puławach

UWARUNKOWANIA PRODUKCJI ROŚLINNEJ NA CELE ENERGETYCZNE

Podsumowanie

Podjęcie produkcji rolniczej na cele energetyczne jest zagadnieniem złożonym, które powinno być analizowane w aspekcie ekonomicznym, społecznym, środowiskowym itp. Ogólnie można stwierdzić, że im korzystniejsze są warunki siedliskowe i wyższy poziom plonów tym produkcja ta jest bardziej efektywna.

Areał uprawy rzepaku na biodiesel w naszych warunkach ograniczają czynniki przyrodnicze (50% udział gleb dobrych i bardzo dobrych oraz większe prawdopodobieństwo jego wymarzania w północno – wschodniej części kraju) i organizacyjne (rozdrobiona struktura agrarna w południowo-wschodnich rejonach Polski). W sumie można szacować, że przy zachowaniu opłacalności produkcji, potencjalny areał uprawy rzepaku może wynosić w Polsce około 1mln ha, w tym około 55% na cel energetyczne.

Areał uprawy roślin potencjalnie przydatnych do produkcji bioetanolu (zboża, ziemniak, burak cukrowy) nie jest w zasadzie limitowany czynnikami przyrodniczymi i organizacyjnymi. Bariere mogą natomiast stanowić czynniki ekonomiczne, czyli opłacalność tego kierunku produkcji.

Teoretycznie w Polsce występują duże potencjalne możliwości produkcji biomasy przeznaczonej na biopaliwa stałe lub biogaz. Biomase taką można pozyskiwać z roślin wieloletnich, których koszty produkcji są niższe dzięki wyeliminowaniu corocznej uprawy roli i siewu. Pod taką produkcję powinny być przeznaczone gleby obecnie odłogowane oraz grunty wyłączane w najbliższej przyszłości z użytkowania rolniczego z przyczyn ekonomicznych. W zdecydowanej większości są to jednak gleby słabe (grunty marginalne), na których ograniczony jest asortyment uprawianych roślin, a plony stosunkowo niskie.

WOJCIECH KUŹMIŃSKI

Uniwersytet Szczeciński

CENY GRUNTÓW ROLNYCH PO PRZYSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ NA PRZYKŁADZIE POWIATU PYRZYCKIEGO

Celem artykułu było przeprowadzenie analizy cen gruntów rolnych po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej na przykładzie powiatu pyrzyckiego.

PRICES OF AGRICULTURAL PROPERTY AFTER POLISH ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION ON THE EXAMPLE OF REGION PYRZYCE

Summary:

The aim of this article was to carry an analysis of prices of agricultural property in the region Pyrzyce after Polish accession to the European Union.

Translated by Magdalena Kamińska

RONALD LASKA
REMONDIS Szczecin Sp. z o. o.

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW NA OBSZARACH WIEJSKICH.

Wprowadzenie.

Przedmiotem opracowania jest efektywność ekologiczna i ekonomiczna selektywnego odbioru papieru, szkła i opakowań PET na obszarach wiejskich. Przez efektywność ekologiczną rozumie się odsetek masy odpadów odebranych selektywnie w masie wszystkich odbieranych odpadów komunalnych. Jako efektywność ekonomiczną określono stosunek kosztu odbioru nieselektywnego do kosztu odbioru selektywnego odpadów.

Na podstawie przeprowadzonej analizy sformułowano wnioski w zakresie postulowanych zmian w zbiórce selektywnej w przyszłości.

SELECTIVE WASTE COLLECTION IN RURAL AREAS

Summary:

The article presents the results of selective waste collection of paper, PET packagings and glass packagings, which took place in rural areas inhabited by circa 100 thousand people. The ecological effectiveness of the collection was analysed and defined as a percentage amount of selectively collected waste to the whole amount of waste. For the researched area it was 4,62%.

Afterwards, the economical aspect of collection was analysed. According to analysis' requirements, the economical effectiveness indicator was defined as percentage ratio of the cost of unselective collection of each type of waste to the cost of selective collection of the same waste.

The price for mixed waste disposal, with which, for the achieved ecological effectiveness, the economical effectiveness will be reached, was calculated.

It was pointed out that the increase of ecological effectiveness improves the collection's economical effectiveness

The conclusions about the directions of actions in the field of the selective collection were presented.

Translated by Ronald Laska

IRENA AGATA ŁUCKA
KAROLINA DOWGIEL
MAGDALENA LAZAREK
Uniwersytet Szczeciński

ROLNICTWO EKOLOGICZNE W POLSCE

Podsumowanie

Rolnictwo ekologiczne jest systemem zrównoważonym zarówno ekologicznie jak i ekonomicznie, nie obciążającym środowiska, oraz umożliwiającym rozwój rolnictwa i wsi. Przynosi ewidentne korzyści. Jest jednak zdecydowanie trudniejsze niż gospodarowanie tradycyjne. Wiąże się z większym nakładem pracy i większym ryzykiem. Dodatkowo wymaga dobrego wyposażenia gospodarstwa w sprzęt techniczny, dobrego przygotowania zawodowego, fachowej wiedzy i często doradztwa. Zachęceniu producentów do przestawiania się na produkcję ekologiczną mają służyć uregulowania prawne oraz system pomocy finansowej.

Liczba gospodarstw i powierzchnia upraw ekologicznych wzrasta, co niewątpliwie cieszy. Jednak ich udział w całkowitej powierzchni rolnej jest wciąż niski. Ekorolnictwo w okresie najbliższych lat nie będzie przeważało nad rolnictwem konwencjonalnym, ale fakt, iż większość terenów w Polsce użytkowanych rolniczo nadaje się do tego rodzaju produkcji zwiększa szanse na to, aby stała się ona satysfakcjonującym źródłem zarobkowania i przyczyni się do rozwoju obszarów wiejskich.

ECOLOGICAL AGRICULTURE IN POLAND

Summary:

The ecological agriculture in Poland has long history; however its development for almost eighty years has been almost unnoticeable. It resulted out of necessity of greater commitment both of labor, of equipping the household, as well as of specialist wisdom of farmers, than it was needed at polite managing. The stagnation ended only in 1998. It has been caused with the regulation of the eco-farming and implementing subsidies from the government. Accession of Poland to the European Union additionally specified its legal conditioning (above all the control and the certification), and also enabled Poles an additional financial support and bigger profits. At present we have in Poland over 7 thousand households running the production with environmental methods on the surface of the 160 thousand ha, however we are still far away from other countries of the European Union. Yet they stood growth of the social awareness about evident economic benefits and ecological lets predict, the ecological agriculture will get the more and more great participation in the total agricultural surface, and in the process will influence to the development of country areas.

Translated by Anna Kądzioła

IRENA AGATA ŁUCKA
JUSTYNA GAŚSIOR
AGNIESZKA KIERUZEL
KAJA BECKER
Uniwersytet Szczeciński

WSPARCIE RESTRUKTURYZACJI PRZETWÓRSTWA I POPRAWY MARKETINGU RYNKU MLECZARSKIEGO W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM W RAMACH PROGRAMU SAPARD

Streszczenie:

W opracowaniu została scharakteryzowana organizacja rynku mleka w Polsce i UE, oraz wymagania jakie stawiane są dostawcom produktów mlecznych. Omówiono Program operacyjny SAPARD, ze szczególnym uwzględnieniem Schematu 1.1. w zakresie Działania 1. Opisano również zakres finansowy jak i wymogi dotyczące beneficjentów programu. Została dokonana analiza ilościowa wniosków w ramach województwa zachodniopomorskiego, przedstawiono także przykładowe czynniki mające wpływ na ilość składanych i realizowanych wniosków.

SUPPORTING THE RESTRUCTURING OF THE PROCESSING AND THE IMPROVEMENT OF THE MARKETING OF THE DAIRY MARKET IN THE ZACHODNIOPOMORSKIE VOIVODESHIP AS A PART OF THE SAPARD PROGRAM

Summary

In the study is characterized organization of the dairy market in Poland and the EU, and requirements which are being put for suppliers of milk products. An operating program SAPARD is discussed, with special taking into consideration the 1.1 Scheme in the scope of Action 1. Financial scopes as well as requirements concerning beneficiaries of the program are also described. In article is also made quantitative analysis of applications in frames of the Zachodniopomorskie Voivodeship, also model factors having the influence on the amount of set and realized applications are presented.

KATARZYNA KAUSA
IRENA AGATA ŁUCKA
Uniwersytet Szczeciński

AGROTOURISM AS THE NEW TENDENCE IN MODERN TOURISM AND ITS PLACE IN WEST POMERANIA

Summary:

The aim of the article *Agrotourismus als neue Tendenz des modernen Tourismus und seine Lage im Westpommern* is to describe the present situation of agrotourism in Poland and most of all in West Pomeranian Voivodeship. It was also attempted to explain the term “agrotourism” by differencing it from other akim terms.

REALIZACJA ZADAŃ POLITYKI REGIONALNEJ W POLSCE

Streszczenie

W referacie omówiono:

- 1) cele regionalnego rozwoju społeczno-gospodarczego,
- 2) wymogi zrównoważonego rozwoju,
- 3) zadania polityki regionalnej w Polsce i stan ich realizacji (11 zadań).

Przedstawione zadania są od siebie zależne i wzajemnie powiązane, a więc muszą być kompleksowo realizowane – w celu optymalizacji rozwoju regionalnego.

ACCOMPLISHMENT OF TASKS OF THE REGIONAL POLICY IN POLAND

Summary

In the paper is discussed:

- 1) objectives of the regional social-economic development,
- 2) requirements of the sustainable development,
- 3) tasks of the regional policy in Poland and state of their realization (11 tasks).

Described tasks are dependent on each other and connected together so they must be accomplished comprehensively– in order to the optimization of the regional development.

POTRZEBA REGLAMENTACJI OBROTU ZIEMIĄ ROLNICZĄ W OPINII ROLNIKÓW WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Streszczenie

Reglamentacja obrotu ziemią rolniczą jest powszechnym zjawiskiem w wielu krajach. W Polsce problem wykupu ziemi przez cudzoziemców i zjawisko spekulacji gruntami przez prywatnych inwestorów budzi wiele emocji. Złożyły się na to zarówno duże różnice w cenach na grunty rolne w Polsce i wybranych krajach UE, jak również głęboko zakorzenione w tradycji poczucie przywiązania do ziemi, traktowanej w kategorii ojcowizny. Celem artykułu jest przedstawienie opinii rolników odnośnie potrzeby reglamentacji obrotu ziemią rolniczą i odpowiedź na pytanie czy rzeczywiście rolnicy obawiają się wykupu ziemi przez osoby niezwiązane z rolnictwem.

Słowa kluczowe: ustrój rolny, cudzoziemcy, nieruchomości rolne, obszary wiejskie

NEEDS OF AGRICULTURAL LAND TURNOVER REGULATION IN OPINION OF WEST POMERANIAN REGION FARMERS

Summary

Regulation of agricultural land turnover is general phenomenon in many countries. In Poland the problem of land redemption by foreigners and the fact of land speculation by private investors wake up many emotions. It is because of big differences of rural land prices in Poland and chosen countries UE, as well as traditional attaching to land. Presentation of farmers opinion is the purpose of this article in relation to requirement agricultural land turnover regulation and answer on question if farmers are really frightened of land buying by persons unrelated to agriculture.

Key words: agricultural state, foreigners, rural immobility, rural areas

PAWEŁ MICKIEWICZ
Akademia Rolnicza w Szczecinie

POTRZEBY SZKOLENIOWE ROLNIKÓW ZAMIESZKUJĄCYCH WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE W RAMACH WSPARCIA Z FUNDUSZY PUBLICZNYCH

Streszczenie

Jednym z najważniejszych problemów społecznych w Polsce jest zjawisko bezrobocia. Dotyczy to m.in. obszarów wiejskich, zwłaszcza na terenach po byłych PGR-ach w województwie zachodniopomorskim, z uwagi na zbyt wysoką podaż siły roboczej. Celem przeprowadzonej analizy było zbadanie dostępności dla ludności wiejskiej aktywnych form wsparcia, finansowanych z funduszy publicznych oraz zbadanie potrzeb szkoleniowych rolników, zamieszkujących województwo zachodniopomorskie. Badaniem zostali objęci rolnicy i ich rodziny, zamieszkujący obszary wiejskie, których gospodarstwo nie przekracza 300 ha.

Słowa kluczowe: bezrobocie, szkolenia, fundusze publiczne, obszary wiejskie

TRAINING NEEDS OF FARMERS INHABITING WEST POMERANIAN REGION IN FRAME OF PUBLIC FUNDS SUPPORT

Summary

Phenomenon of unemployment is one of the most important social problem in Poland. It concerns rural areas, especially areas of former governmental farms in West Pomeranian region, because of labor force high supply. Researching of availability of active form of support for rural population sponsored from public funds was a purpose of carried analysis, as well as researching of educational requirement of farm workers. Farm workers and their families have been included into research. The maximum size of farm was 300 ha.

Key words: unemployment, training, public funds, rural areas

JOANNA MIKLEWSKA
Akademia Rolnicza w Szczecinie

PODSTAWOWE TENDENCJE ORAZ STRUKTURA OBSZAROWA W WOJ. ZACHODNIOPOMORSKIM I W BADEN-WÜRTTEMBERGII NA TLE PODSTAWOWYCH DANYCH POLSKI I NIEMIEC³

Streszczenie

Artykuł przedstawia podstawowe tendencje w zakresie ilości gospodarstw rolnych i ich struktury obszarowej w badanych regionach UE (Baden- Württembergia (Region Wielkiego Stuttgartu), woj. zachodniopomorskie) na tle podstawowych tendencji w Polsce i w Niemczech. Wyniki analiz wskazują, że ilość gospodarstw stale zmniejsza się, ilość ziemi rolniczej zmniejsza się natomiast średnia wielkość gospodarstwa rośnie. Wprowadzenie do analizy ESU umożliwia lepsze porównywanie siły ekonomicznej gospodarstw między poszczególnymi państwami UE.

Słowa kluczowe: gospodarstwo rolne, struktura obszarowa, ESU, woj. zachodniopomorskie, Baden- Württembergia, Polska, Niemcy

GENERAL TENDENCIES AND FARMS STRUCTURE IN VOIVODESHIP ZACHODNIOPOMORSKIE AND BADEN- WÜRTTEMBERG LAND IN COMPARISON WITH GENERAL POLISH AND GERMANY DATA

Summary

Paper presents permanent tendencies in the field of farms on the area under studies, viz. zachodniopomorskie voivodeship, Baden- Württembergia (The Great Stuttgart Region). Author argues that total number of farms is declining, agricultural area is declining but average size of farm is increasing. Similar tendencies are in Poland and in Germany. Including ESU into analysis is needed for better comparison different farms in different countries EU.

Key words: farm, farm structure, ESU, woj. zachodniopomorskie, Baden- Württembergia, Poland, Germany

³ Praca wykonana w ramach projektu BMBF. Autorka jest współkierownikiem projektu BMBF Nr MOE 06/R60 i kierownikiem zadania 1 pt.: „Urban and peri-urban growth model in the Great Stuttgart Region” w międzynarodowym projekcie badawczym pt.: „Integrated catchment management and risk- based resource allocation in urban and peri-urban areas” finansowanym przez Niemieckie Ministerstwo Edukacji i Badań w latach 1.10.2006-1.10.2007. Obszar Badań: Wielki Obszar Stuttgartu (GSR-Great Stuttgart Region).

ANTONI MIKLEWSKI
Akademia Rolnicza w Szczecinie

MODELOWANIE UŻYTKOWANIA ZIEMI NA OBSZARACH PERI-URBAN. TEORETYCZNE ASPEKTY MODELOWANIA AGENTOWEGO⁴

Streszczenie

Autor w artykule przedstawia metodykę prowadzenia badań w projekcie finansowanym przez niemieckie Ministerstwo Edukacji i Badań pt. „Integrated catchment management and risk- based resource allocation in urban and peri-urban areas” oraz w granie wewnątrzcelnianym AR w Szczecinie pt. “Modelowanie użytkowania i zagospodarowania ziemi w skali regionu”. Miejscem badań są obszary aglomeracji Stuttgartu nazywane w literaturze, peri-urban, mieszczące się na przejściowych obszarach między miastem a obszarami wiejskimi. W artykule autor konstruuje modele teoretyczne, które stanowiąc będą podstawę do zastosowania w badanym obszarze. Po zbudowaniu modelu matematycznego stosuje podejście agentowe, prezentując 3 modele agentowe: jeden jednowymiarowy i dwa dwuwymiarowe. Agentami są tu rezydenci i centra usługowe. Badany jest również wpływ pasa zielonego na lokalizację rezydentów. Podstawowym zadaniem tego pasa jest zapobieganie niekontrolowanemu rozwojowi miasta.

Słowa kluczowe: obszary peri-urban, agenci, modele agentowe, użyteczność

LAND USE MODELLING ON THE PERI-URBAN AREAS THEORETICAL ASPECTS OF THE AGENT-BASED APPROACH

Summary

In this paper author described methodology of the research project financed by Germany Ministry of Education and Research, entitled “„Integrated catchment management and risk- based resource allocation in urban and peri-urban areas” and the second, inner grant in AR Szczecin entitled “Land use land cover change modelling in the region scale”. Study area is peri-urban area located at GSR (The Great Stuttgart Region). Author builds theoretical models which will be the fundament future regional applications. The first is mathematical model describing residential development. Next are introduced 3 models focusing on the agent-based approach, first - one-dimensional ABM. Further, author presents two different two-dimensional ABMs. In the models work two agents: first – residents, second – service centers. In this paper author evaluate the effectiveness of greenbelt. These results suggest how we could help determine the effectiveness of greenbelt for slowing sprawl.

Key words: peri-urban areas, agents, agent-based approach, utility

⁴ Wykonano w międzynarodowym projekcie badawczym pt.: „Integrated catchment management and risk- based resource allocation in urban and peri-urban areas” (WP1: „Urban and peri-urban growth model in the Great Stuttgart Region”), finansowanym przez Niemieckie Ministerstwo Edukacji i Badań w latach 1.10.2006-1.10.2007, BMBF Nr MOE 06/R60. Obszar Badań: Wielki Obszar Stuttgartu (GSR-Great Stuttgart Area).

ANALIZA SKŁONNOŚCI ROLNIKÓW DO PODDAWANIA SIĘ CERTYFIKACJI

Wstęp

Wymogi współczesnego wytwarzania jakiegokolwiek produktu, coraz częściej obciążone są koniecznością, posiadania potwierdzenia przez stronę niezależną, o poprawności zarządzania tym procesem. Taka konieczności narasta także w stosunku do procesów, którymi rolnik zarządza i w wyniku, których powstaje przeznaczony na sprzedaż produkt. Dlatego nasuwają się pytania:

Czy rolnicy Polscy będą skłonni poddać się wymaganiom, jakie są konieczne dla pozytywnego wyniku z audytu ich sposobu zarządzania jakością?

Jakie „zachęty” i jakie „kary” mogą tę skłonność wygenerować (i przyspieszyć w czasie) u takiej liczby rolników, aby przyznawanie certyfikatów (potwierdzenia przez niezależną jednostkę, że rolnik dobrze zarządza jakością) stało się procesem samoistnie narastającym?

Celem tej pracy jest analiza skłonność rolników w przyjmowaniu reżimów narzucanych z zewnątrz na ich sposób zarządzania jakością, włącznie z poddawaniem się kontroli, że ten reżim przestrzegają.

JÓZEF NIEDŹWIECKI
Uniwersytet Szczeciński

REALIZACJA ZADAŃ WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ UNII EUROPEJSKIEJ PRZEZ POLSKĄ SŁUŻBĘ CELNĄ

Wstęp

Regulacje handlu zagranicznego odnoszą się do produktów rolno-spożywczych objętych wspólną regulacją rynków w ramach wspólnej polityki rolnej UE.

Produktami rolnym, zgodnie z traktatami rzymskimi, są płody ziemi, produkty hodowli i rybołówstwa, a także bezpośrednio z nimi związane produkty pierwszego stopnia przetworzenia, czyli tzw. produkty *Non Annex I*.

W rozporządzeniach, odnoszących się do poszczególnych rynków rolno-spożywczych, wymieniane są produkty objęte wspólną organizacją rynku oraz regulacjami handlu zagranicznego, odpowiadającymi im kodami scalonej nomenklatury (CN).

Celem artykułu jest przedstawienie Polskiej Służby Celnej jako instytucji uczestniczącej w realizacji zadań wspólnej polityki rolnej, w zakresie obrotu towarami rolnymi z państwami trzecimi.

ACCOMPLISHMENT OF TASKS OF COMMON AGRICULTURE POLICY OF THE EUROPEAN UNION BY POLISH DUTY SERVICE

Summary:

External trade of agricultural - grocer's articles is subject to exact regulation which cause to emit permission to transportation and import article from/to customs territory of Community.

Trade agricultural articles with another countries in the frame of Common Agricultural Policy is supervised by Polish Customs Service, which realise tasks and goals of Polish Customs Policy and also European Union.

Customs checking of the agricultural - grocer's articles, alive animals, plants (seeds) and products which are made of them (for example fodder's) attend to protect oneself life and health of peoples and animals.

Drift of customs barrier (customs rate reducing) and beyond fare barrier, (administration restriction) in word-wide trade happens in result to multilateral conversation of WTO countries during negotiation round.

During this negotiation round are presented propositions of reducing or bringing down from help in trade definite article and there are determinate procedures bringing in this decision in life.

Translated by Józef Niedźwiecki

CENA ZIEMI ROLNEJ W POLSCE

Wstęp

Ziemia jest jednym z podstawowych czynników produkcji rolnej. Jest ważnym warunkiem funkcjonowania i rozwoju gospodarstw rolnych. Bez niej trudno wyobrazić sobie produkcję żywności i egzystencję człowieka.

Powierzchnia ziemi uprawnej przypadającej na jednego mieszkańca stale się zmniejsza. Wynika to m.in. z urbanizacji terenów, rozwoju infrastruktury. Z tego względu ziemia z roku na rok drożeje. Także coraz trudniej ją kupić. Cena ziemi nie wynika, więc z jej dochodowości. Drożeje, bo kupowana jest, nie tylko przez rolników, ale także przez osoby niemające nic wspólnego z rolnictwem. Często kupują ludzie z miasta i zamożni, lokują pieniądze w zakupionych gruntach, bo stale one drożeją. Inwestowanie więc w ziemię, to dobry biznes i małe ryzyko.

Genezą opracowania jest duże i wzrastające zainteresowanie społeczne zakupem nieruchomości, w tym ziemi. Stąd, nie tylko prasa codzienna, ale także naukowcy, w badaniach i publikacjach powinni podejmować ten tak ważny społecznie temat.

Celem artykułu jest zaprezentowanie ceny ziemi rolnej. Przedstawiona będzie na przykładzie lat 1992-2006, jak również w poszczególnych województwach. Tendencje ceny ziemi zostaną zaprezentowane na przykładzie gruntów rolnych i działek budowlanych.

Opracowując artykuł posłużono się metodą tabelaryczną, opisową i indukcyjną. Główne źródło materiałów, to GUS oraz Agencja Nieruchomości Rolnych.

AGROTURYSTYKA JAKO CZYNNIK ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO OBSZARÓW WIEJSKICH

Podsumowanie

Agroturystyka jest jedną z dziedzin życia gospodarczego, która może wpłynąć na rozwój gmin wiejskich i poprawę sytuacji na wsi, między innymi poprzez wzrost dochodów, spadek bezrobocia, rozwój miejscowej kultury. Agroturystyka przyczynia się do rozwoju gospodarstw rolnych, aktywizuje miejscowy rynek pracy, zmusza rolników do rozbudowy i modernizacji zasobów mieszkaniowych, jest źródłem dodatkowych dochodów dla gospodarzy i budżetów lokalnych oraz zatrzymuje ludzi młodych w gospodarstwach rolnych. Stwarza możliwość atrakcyjnego wypoczynku, zwłaszcza dla osób mniej zamożnych. Dodatkowo pozwala na zachowanie rodzinnych gospodarstw rolnych, przyczynia się do ochrony wiejskiego stylu życia i kultywację tradycji wsi.

Za jeden z podstawowych warunków sukcesu agroturystyki, oprócz możliwości wsparcia finansowego gospodarstw agroturystycznych, uznać należy możliwość tworzenia kompleksowych ofert agroturystycznych w gminach, przejawiających się produktów kreowaniu lokalnych produktów agroturystycznych przy udziale gospodarstw oraz jednostek samorządu terytorialnego i organizacji turystycznych. Dzięki temu obszary wiejskie mogą kształtować swój wizerunek turystyczny, co jest znacznie trudniejsze, gdy tego typu działalności prowadzona jest wyłącznie indywidualnie.

Agroturystyka jest jednym ze sposobów alternatywnego bądź dodatkowego wykorzystania potencjału gospodarstw rolnych oraz aktywizacji lokalnych, wiejskich społeczności. Jednak koniecznym warunkiem jej rozwoju jest pomoc ze strony samorządów lokalnych i większe zainteresowanie władz centralnych tą dziedziną usług.

EDYTA PAWLAK
Akademia Rolnicza w Szczecinie,

**IMPORT RYB I PRZETWORÓW RYBNYCH Z NORWEGII DO
POLSKI, PRZED I PO AKCESJI POLSKI DO UE I EOG
– TENDENCJE I CZYNNIKI –**

Streszczenie

Zmniejszające się dostawy ryb z własnych połowów (bałtyckich i dalekomorskich) Polska uzupełniała importem tych produktów, realizowanym na bazie umowy handlowej z Norwegią. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej zmieniło w znaczący sposób warunki i zasady wymiany handlowej między Polską i jej partnerami, w tym nastąpiły istotne zmiany w warunkach i zasadach importu ryb i przetworów rybnych z Norwegii, głównego dostawcy tych produktów na polski rynek w latach 90. XX wieku. Rozwiązanie porozumienia z Norwegią i przyjęcie przez Polskę taryfy celnej UE spowodowało wzrost dotychczasowych stawek celnych z zerowej, nawet do 25% na ryby i przetwory rybne importowane z Norwegii. Również negocjacje w ramach EOG ustalające kontyngenty bezcłowe na import ryb i przetworów rybnych z Norwegii nie są dla polskiej strony satysfakcjonujące.

**IMPORT OF FISH AND FISH PRESERVES FROM NORWAY TO
POLAND, BEFORE AND AFTER THE ACCESSION OF POLAND TO
THE EU AND EEA – TENDENCIES AND FACTORS**

Summary

Decreasing delivery of fishes from own resources (Baltic and sea-going) Poland supplements by importing this products, based on realizing commercial contract with Norway. Poland's accession to EU has significantly changed conditions and rules of commercial exchange between Poland and her partners, therein has taken place substantial changes in conditions and rules of import fishes and fish products from Norway, main deliverer this products on polish market in 90-ties of XX century. Discharging agreement with Norway and accepting EU customs tariffs by Poland has triggered increase of hitherto existing tariff from zero, even to 25% on fishes and fish products imported from Norway. Also negotiations within EEA which determines duty-free contingents on import fishes and fish products from Norway are not satisfying for polish part.

ANNA PLUTA
Uniwersytet Szczeciński

KREATYWNOŚĆ – ATUTEM CZY SŁABOŚCIĄ MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW WIEJSKICH

„Ludzie za to, kim są, zawsze obwiniają okoliczności. Nie wierzę w moc okoliczności. Ludzie przychodzący na ten świat wstają i poszukują takich okoliczności, jakie im odpowiadają, a jeśli ich nie znajdują, to sami je sobie tworzą.”
George Bernard Shaw

Streszczenie

W artykule opisano rezultaty badań własnych na temat kreatywności ludności wiejskiej. Autorka stara się znaleźć odpowiedź na pytanie: czy mieszkańcy wsi są kreatywni?

CREATIVITY - STRENGTH OR WEAKNESS OF RURAL AREA INHABITANTS

Summary

The paper describes results of the research on the subject of creativity of rural area inhabitants. The author tries to find an answer for the following research question: Are the inhabitants of rural areas creative?

ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH NA OBSZARACH WIEJSKICH

Wstęp

Celem artykułu jest przedstawienie problemu gospodarowania odpadami komunalnymi na obszarach wiejskich i sposobu jego dostosowania do standardów europejskich. Obszary wiejskie zajmują 92% powierzchni kraju i charakteryzują się zróżnicowanymi walorami przyrodniczokrajobrazowymi. Na obszarach wiejskich użytkowanych nie tylko w celach produkcyjnych, ale również osadniczych zamieszkuje (w 42 tys. wsi i kilkunastu tysiącach mniejszych osiedli) 14 737 tys. osób, czyli 38% ludności kraju, przy średnim zagęszczeniu 50,6 osób/km². Z ogólnej liczby ludności zamieszkałej na obszarach wiejskich jedynie 66% jest posiadaczem gospodarstwa rolnego, a dla pozostałych 34% jest to tylko miejsce zamieszkania. Rozdrobnienie gospodarstw i liczba osób zamieszkałych na obszarach wiejskich powoduje, że skala potencjalnego zanieczyszczenia, zarówno ze źródeł obszarowych jak i punktowych rozproszonych, jest duża.

Gospodarka odpadami jest ważnym podsystemem gospodarki narodowej, a ochrona środowiska - jednym z najszybciej rozwijających się obszarów współpracy krajów należących do Unii Europejskiej. Przepisy unijne dotyczące ekologii liczą obecnie ponad trzysta aktów prawnych. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej również przed naszym rządem stanęło trudne zadanie przestrzegania zasady zrównoważonego rozwoju przez stworzenie skutecznego systemu gospodarowania odpadami.

FARM IMPLEMENTING MUNICIPAL WASTES ON COUNTRY AREAS

Summary

In the article problems connected with problems connected with farm implementing municipal wastes on country areas. The attention was paid to the basic principles which we should act to assure the high level of the protection of the environment considering the bill of costs and potential advantages. Difficulties connected with the realization of projects about the local influence on country terrains incidents with the economy wastes were signaled.

Translated by Aneta Pokryszka

MARLENA PROCHOROWICZ
Akademia Rolnicza w Szczecinie

HANDEL ELEKTRONICZNY MOTOREM WZROSTU GOSPODARCZEGO

Streszczenie

Internet jest jednym z największych wynalazków ostatniego stulecia, można powiedzieć, że zmienił życie wielu ludzi. To właśnie e-mail, a nie telefon jest uważany za podstawowe narzędzie komunikacji, szczególnie w komunikacji biznesowej.

Handel elektroniczny przestał być tylko narzędziem działów marketingu w firmach, ale stał się rynkiem, na którym tysiące klientów zawiera umowę kupna-sprzedaży. Dzięki tej formie komunikacji można zakupić praktycznie wszystkie towary i usługi.

E-COMMERCE AS THE DRIVING FORCE BEHIND ECONOMIC GROWTH

Summary

Internet is a one of the biggest inventions of the last century, and someone can say that it has definitely changed the life of many people. The most Internet users think highly of e-mail rather than a telephone as a tool of communication, especially in professional communication. E-commerce has stopped being a tool of marketing departments but it has become a place of trade where thousands of customers close a deal. Thanks to this form of communication you can purchase goods and services representing practically almost all domains of life.

ARTUR PUDŁO
Szpital MSWiA Szczecin
EDWARD DRESZCZYK
Akademia Rolnicza w Szczecinie

PROZDROWOTNE WŁAŚCIWOŚCI TOPINAMBURU

Podsumowanie

Topinambur jawi się jako omnipotencjalna roślina o wielorakich właściwościach. Stosunkowo łatwa w uprawie o niewysokich wymaganiach, dostarcza cennych składników w bulwach a także biomasy o wielorakim zastosowaniu np.: do celów energetycznych. Potencjalnie duża wydajność uprawy pozwala myśleć przemysłowym wykorzystaniu rośliny. Niepodważalne właściwości prozdrowotne, dietetyczne, spożywcze a także substrat w produkcji bioetanolu czy ekologicznych detergentów, stawiają topinambur na czele najlepszych kandydatów do alternatywnych upraw.

MATHIAS SCHLEGEL, NORBERT KANSWOH

Institut für Nutztierwissenschaften und Technologie, Agrar- und Umweltwissenschaftliche Fakultät, Universität Rostock, Deutschland

HORST LUDLEY

Agrar-Förderung und -Entwicklung Rostock e.V., Institut im Innovations- und Bildungszentrum Hohen Luckow

TORSTEN REHL

Institut Agrartechnik in den Tropen und Subtropen, Fachbereich Agrartechnik, Uni-Hohenheim, Deutschland

LÄNDLICHE ENTWICKLUNG UND NOTWENDIGE ENERGIEPOTENTIALE ANHAND EINES BEISPIELS IN MECKLENBURG-VORPOMMERN

Zusammenfassung (Abstract)

Die Energiepreiserhöhungen führten in der jüngsten Vergangenheit zu einem verstärkten Nachdenken über Alternativen in der Energiewirtschaft. Auch erneuerbare Energien aus Biomassen spielen dabei eine Rolle. Deren Nutzung wird einhergehen mit einem Wandel hin zu einer dezentralen Struktur, da sie in der Natur in geringerer „Energiedichte“ vorliegen und sich damit längere Transportwege verbieten. Daraus ergeben sich Entwicklungsmöglichkeiten auch für kleinere Kommunen hinsichtlich der Entstehung von regional ausgerichteten Wirtschaftskreisläufen. Im Rahmen dieser Annahmen ist es notwendig, vorhandene regionale Biomassevorräte und deren Spezifikation aufzuzeigen, um daraus die logistischen Strukturen zur Erschließung dieser Potenziale zu entwickeln. Die bereits vorhandenen Studien zu Biomassepotentialen sind hinsichtlich der jeweils spezifischen regionalen Besonderheiten nur teilweise übertragbar. Deswegen wurde für den Landkreis Güstrow eine diesbezügliche Untersuchung durchgeführt, wobei dieser Aspekt erweitert wurde um den Abgleich mit dem Energiebedarf auf lokaler bzw. regionaler Ebene.

Der untersuchte Raum (Landkreis Güstrow) gehört zum Bundesland Mecklenburg-Vorpommern und liegt mit seiner Fläche von 2.058 km² im Zentrum von Mecklenburg-Vorpommern. Der Landkreis (53 Einwohner/ km²) weist einen Waldanteil von ca. 17 und eine landwirtschaftliche Fläche von ca. 71 % auf. Klimatisch geprägt ist der Landkreis (Jahresmitteltemperatur 9°C, Mai-September 14 – 15 °C) durch den Übergang vom Seeklima im Nordwesten und dem Kontinentalklima im Osten. Die Niederschlagsmenge liegt zwischen 550 und 650 mm je Jahr. Der Landkreis gliedert sich in 66 (vor 2005: 74) Gemeinden, die durch 8 (13) Ämter (Bützow, Güstrow, Laage, Teterow, Bützow-Land, Gnoien, Güstrow-Land, Jördenstorf, Krakow am See, Lalendorf, Steintanz-Warnowtal, Teterow-Land) verwaltet werden.

Für die Erhebung der Daten wurden folgende Institutionen kontaktiert: Umwelt- und Wirtschaftsministerium Mecklenburg-Vorpommern, Amt für Raumordnung Mittleres Mecklenburg/ Rostock, Landesamt für Umwelt und Natur M-V/ Güstrow, Statistisches Landesamt, Kreisbauernverband Güstrow, Abfallwirtschaftsamt Güstrow, Recyclinghöfe, Altholzentsorger, Abfallentsorger, Holzverarbeitende Industrie, Eurawasser GmbH und Anlagenbetreiber. Nach Auswertung des umfangreichen Datenmaterials wurde für den gesamten Landkreis ein theoretisches Energiepotential von 6,037 PJ/ a (Primärenergiegehalt) festgestellt. Davon entfallen auf die Energie aus halmgutartigen Biomassen 57,1 %, aus den gasförmigen Bioenergieträgern aus der Landwirtschaft/ Landschaftspflege 21,5 %, aus holzartigen Bioenergieträgern 15,1 %, aus flüssigen Bioenergieträgern 5,4 % und 0,8 % aus kommunalen gasförmigen Bioenergieträgern. Um dem Energiebedarf im Landkreis Güstrow (Wärme: 4,542 PJ/ a, Strom: 1,164 PJ/ a) einen Energiewert gegenüberzustellen, der einer tatsächlichen Nutzung entspricht, muss für den Primärenergiegehalt eine Nutzung in Umwandlungsanlagen (thermochemische, physikalisch-chemische, biochemische Umwandlung) mit entsprechenden Wirkungsgraden unterstellt werden. Daraus ergibt sich dann das technische Energiepotential. Aus den Berechnungen lässt sich zusammenfassend feststellen, daß 9 der 13 Ämter in der Lage wären, ihren Energiebedarf durch Bioenergieträger aus dem eigenen Gebiet zu bedienen. Allein bei den Ämtern Bützow, Güstrow, Laage und Teterow ist der Energiebedarf höher als das technische Energiepotential aus Biomasse. Insgesamt gesehen, ergäbe sich für den Landkreis Güstrow die Deckung des Energiebedarfs aus eigener Biomasse von 77 % im Wärmemarkt und von 75 % im Strommarkt.

Zum Zeitpunkt der Untersuchung (2005) wurde im Landkreis Güstrow nur 1% des vorhandenen technischen Energiepotentials genutzt. Damit ist die erhebliche Substitutionsmöglichkeit des Landkreises festzuhalten, wobei in diesem Zusammenhang die Felder der Logistik, der Standortwahl, der Energie- und Stoffbilanzen usw. noch erheblichen Forschungsbedarf aufweisen.

BEATA SKUBIAK
Uniwersytet Szczeciński

SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU TERENÓW WIEJSKICH / NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Streszczenie

Współczesne uwarunkowania gospodarcze, społeczne, środowiskowe i polityczne sprawiają, iż rozwój regionalny musi być postrzegany w szerokim kontekście. Rozwój regionalny następuje w wyniku poznania słabych i mocnych stron regionu przez jego mieszkańców. Rozwój regionalny powinien się zatem opierać na silnych więzach społecznych, z uwzględnieniem wszelkich przemyślanych inicjatyw lokalnych. Współcześnie od mieszkańców oczekuje się więc aktywnego uczestnictwa ich uczestnictwa w tym właśnie procesie.

Artykuł prezentuje rolę i znaczenie uwarunkowań społecznych w rozwoju terenów wiejskich. W tym celu dokonano charakterystyki obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego, a następnie podjęto próbę określenia społecznych i ekonomicznych skutków pauperyzacji społecznej oraz ich konsekwencji dla rozwoju terenów wiejskich.

WYPOSAŻENIE TECHNICZNE JAKO CZYNNIK ROZWOJU ZRÓWNOWAŻONEGO ROLNICTWA

Streszczenie

Dla uzasadnienia wyboru tematu istotnym jest przedstawienie krótkiej charakterystyki polskiego rolnictwa, które cechuje się: dużym rozdrobnieniem rolnictwa – niekorzystną strukturą agrarną, niskim potencjałem ekonomicznym gospodarstw rolnych, niskim wykształceniem rolników oraz niedostatecznym wyposażeniem gospodarstw rolnych w nowoczesne maszyny i urządzenia. Powyższe czynniki powodują, że wydajność pracy w rolnictwie jest ok. 14-krotnie mniejsza niż w pozostałych krajach UE.

Ocenia się, że wyposażenie gospodarstw rolnych w ciągniki i podstawowe maszyny, wyrażone w liczbach bezwzględnych, jest w Polsce teoretycznie wystarczające do zmechanizowania podstawowych prac w rolnictwie. Jednak sprzęt ten wymaga pilnej modernizacji i wymiany. Są to w większości maszyny stare i mało wydajne, a ich zużycie eksploatacyjne szacowane jest na około 70%. Trudności ekonomiczne większości gospodarstw rolnych powodują wydłużenie użytkowania środków technicznych i zmniejszają możliwość wymiany na sprzęt bardziej nowoczesny. Przeciętny wiek ciągnika w 2003 r. wynosił 20 lat, a jego moc 31 kW. Przykładowo, średnia moc ciągnika we Francji wynosi ponad 40 kW, we Włoszech 41 kW, w Holandii 42 kW a w Danii 45 kW. Również park kombajnów zbożowych użytkowanych w Polsce szybko się starzeje. Już ponad 60% stanowią kombajny starsze niż 10 lat. Niewielkie zakupy kombajnów nowych i znaczny import kombajnów używanych powodują dalsze pogorszenie struktury wiekowej użytkowanych kombajnów. Duża awaryjność starych maszyn oraz rozdrobnienie gospodarstw rolnych utrudniają efektywne ich wykorzystanie.

W Polsce występuje duże zróżnicowanie wskaźników wyposażenia gospodarstw w sprzęt techniczny w zależności od regionu i wielkości obszarowej gospodarstw. Najkorzystniejsze wskaźniki mechanizacji prac i najwięcej nowoczesnych maszyn posiadają rolnicy w woj. wielkopolskim, lubelskim, mazowieckim. Najgorsza sytuacja występuje w woj. zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim i świętokrzyskim. Około 50% gospodarstw rolnych (głównie małoobszarowych) nie posiada ciągnika rolniczego, a zespołowe użytkowanie sprzętu rolniczego nie jest rozpowszechnione.

JANUSZ SOBOŃ
DARIUSZ SOBOŃ
Akademia Morska

REFORMA WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ A POLSKIE ROLNICTWO

Wstęp

Podjęcie próby przeprowadzenia gruntownej reformy Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) wiązałoby się ze znacznym wydłużeniem prac nad NPF, co w konsekwencji doprowadziłoby do poważnego kryzysu w UE. W takiej sytuacji uzasadnione wydaje się podejrzenie, że żadne z państw członkowskich nie będzie chciało wziąć na siebie odpowiedzialności za tak poważny kryzys, wobec czego konieczne jest osiągnięcie porozumienia.

Wspólna Polityka Rolna, była jednym z głównych filarów integracji europejskiej. Jej cele i zasady znalazły się już w konstytuujących wspólnotę europejską Traktatach Rzymskich z 1957 roku. Wspólna Polityka Rolna, co oczywiste, dynamicznie szuka najlepszych, coraz częściej kompromisowych rozwiązań między potrzebami konsumentów europejskich a oczekiwaniami europejskich producentów rolnych.

Podpisany przez Polskę Traktat Akcesyjny w dużym stopniu określa zasady Wspólnej Polityki Rolnej, do których przestrzegania zobowiązał się polski rząd. Te wszystkie uwarunkowania w istotny sposób wpływają na możliwości kreowania narodowej polityki rolnej w najbliższych latach.

THE REFORM OF THE COMMON AGRICULTURAL POLICY VS. THE POLIS AGRICULTURE

Summary

The article presents information concerning the reform and assumption of the midterm review of the Common Agricultural Policy. Also positive and negative aspects of the influence of the Common Agriculture Politic are presented and strategic layouts of Poland according to CAP.

Translated by Anna Kądzioła

JANUSZ SOBOŃ
ELŻBIETA ZALEWSKA
BEATA MENDELEWSKA
Akademia Morska w Szczecinie

POLITYKA ROLNA UNII EUROPEJSKIEJ A PROBLEMY POLSKIEJ WSI I ROLNICTWA

Streszczenie

Niniejsze opracowanie pokazuje ewolucję Wspólnej Polityki Rolnej, koncentrując się przede wszystkim na problemach polskiej wsi oceniając je zarówno z perspektywy poszerzonej Unii, jak i perspektywy Polski .

Referat składa się z trzech rozdziałów:

Pierwszy z nich poświęcony został **historii Wspólnej Polityki Rolnej**, w której opisano genezę, cele, zasady, instrumenty WSP

W rozdziale drugim zatytułowanym **unia europejska wobec problemów wsi i rolnictwa**, wymieniono najważniejsze problemy polskiej wsi tj. niski poziom dochodów, bezrobocie na wsi, ubóstwo polskiej wsi i związany z nim gorszy, niż w mieście poziom wykształcenia jej mieszkańców oraz brak poza rolniczych miejsc pracy na obszarach wiejskich.

Rozdział trzeci przedstawia **przestrzenny wymiar współczesnych procesów na wsi**. Opisano w nim wizję rozwoju oraz przyszłość Wspólnej Polityki Rolnej

Wydaje się, że polskie rolnictwo znalazło się na niebezpiecznym zakręcie, z którego nie widać dobrze dalszej drogi. Utrzymujący się kryzys na wsi prowadzi do nadmiernego ubóstwa społeczeństwa i pogłębiającego się w zastraszającym tempie bezrobocia w rolnictwie.

THE AGRICULTURE POLICY OF THE EUROPEAN UNION VS. PROBLEMS OF THE POLISH RURAL AREAS AND AGRICULTURE

Summary

The study presents the evolution of the Common Agricultural Policy concentrating above all on problems of Polish rural areas and evaluating them both with the prospect of enlarged European Union and the prospect of Poland.

The paper consists of three chapters:

First from them is devoted to the history of the Common Agricultural Policy, in which is described the genesis, goals, principles, and instruments of CAP.

In the second chapter titled European Union towards problems of the rural areas and agriculture, are mentioned the most important problems of the Polish rural areas i.e. the low level of profits, the unemployment on the rural areas, the poverty of the Polish rural areas and connected with it worse, than in the city the level of education of their inhabitants and the lack aside of agricultural places of employment on rural areas.

The third chapter presents the spatial dimension of contemporary processes on the rural areas. Moreover, it describes a vision of the development and a future of the Common Agriculture Policy.

It seems that the Polish agriculture is on a dangerous bend, from which one can't see the way forward. The lasting crisis on the rural areas causes the exaggerated poverty of the society and the deepening, at alarming rate, of unemployment in the agriculture.

IZABELA SZAMREJ
Uniwersytet Szczeciński

AGROTURYSTYKA SZANSĄ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Podsumowanie

Agroturystyka jest stymulatorem rozwoju gospodarczego województwa, a także ważnym czynnikiem aktywizacji obszarów wiejskich. Jej szczególne znaczenie wynika z faktu, iż oprócz tego, że jest źródłem dodatkowych dochodów tak rolników jak i gmin, może być także źródłem koniunktury w wielu sektorach gospodarki lokalnej. Ponadto jest ona sprawiedliwą i efektywną metodą transferu środków z miast do wsi. Rozwój agroturystyki jest szansą dla polskiej wsi, szczególnie dla terenów dawnych PGR, w aspekcie jej zrównoważonego rozwoju. W dłuższym horyzoncie czasowym przyczyni się ona do zmniejszenia bezrobocia, zmniejszenia rozpiętości w dochodach mieszkańców miast i wsi, a także zmniejszenia dystansu w poziomie wykształcenia i dostępie do edukacji środowisk wiejskich. Na to potrzeba jednak czasu, środków finansowych oraz współpracy władz lokalnych z właścicielami gospodarstw agroturystycznych, bo tylko wspólne działania mogą przynieść pożądane skutki w postaci wzrostu atrakcyjności turystycznej i konkurencyjności regionu.

AGROTOURISM AS A CHANCE OF DEVELOPMENT RURAL AREAS OF ZACHODNIOPOMORSKIE VOIVODESHIP

Summary

Agrotourism is an alternative activity in the rural development process, which combines agriculture and tourism, improves natural resources, contributes the rural area socially and economically. Sustainable development through tourism is a necessity for Zachodniopomorskie voivodship. It is a way of local development and in the same time it can be a reconversion of the Zachodniopomorskie agriculture. The aim of this paper is to present agrotourism development with emphasis on influence of local economy and sustainable rural development.

ZARYS PROCESU DYNAMIZACJI WSPÓŁPRACY ROZWOJOWEJ MIĘDZY POLSKĄ A KRAJAMI AFRYKI, KARAIBÓW I PACYFIKU (AKP)

Streszczenie

Jedną z wielu przyczyn znikomej ilości inwestycji polskich na rynkach krajów rozwijających jest niedobór wiedzy i rozeznania rynku tych krajów wśród polskich podmiotów gospodarczych. Niewystarczająca jest również promocja polskich produktów, usług i wiedzy technicznej „*le savoir-faire*”, Zadania te powinna realizować, (a w opinii wielu przedsiębiorców nie jest pomocna) Krajowa Izba Gospodarcza. Skarżą się oni na występujące trudności w uczestniczeniu w przetargach lub wręcz brak informacji o nich oraz trudny dostęp do projektów finansowanych przez międzynarodowe instytucje (np.: Bank Światowy, Europejski Fundusz dla Rozwoju). Dla promocji polskiej gospodarki nie wykorzystana jest ani Polonia ani potencjał kontaktów absolwentów polskich uczelni. Kolejną sprawą jest brak rozeznania, co do stopnia ryzyka gospodarczego w kontaktach gospodarczych z poszczególnymi krajami AKP. Największą jednak przeszkodą są trudności organizacyjne. Nie ma, bowiem ani instytucji koordynującej działania polskich podmiotów gospodarczych w tych regionach ani wsparcia ze strony władz polskich. Nie udziela się też gwarancji dla podejmowanych inicjatyw gospodarczych przez polskie podmioty na tych rynkach. Praktycznie niedostępne są kredyty na inwestycje⁵.

W tym artykule na podstawie w/w przyczyn nieobecności Polski w krajach AKP, głównie zajmować się będę zarysowaniem teoretycznych podstaw procesu dynamizacji współpracy rozwojowej między Polską a krajami AKP, z wykazaniem, że zasadność wdrażania tego typu współpracy może być bardzo korzystna dla polskiej gospodarki.

Słowa kluczowe: *Dynamizacja, współpraca rozwojowa, Polska, AKP*

⁵ Państwa Afryki Zachodniej Tom I. Mamadou Wague – Doświadczenie polskich firm działających w Afryce str 266. Wydawnictwo Towarzystwa Polsko-Nigeryjskiego. Warszawa 2006

GOSPODAROWANIE ODPADAMI W PORCIE SZCZECIN W ŚWIETLE ROZWOJU EUROPEJSKIEJ ŻEGLUGI MORSKIEJ.

Streszczenie

W artykule zaprezentowany został system obejmujący gospodarowanie odpadami i pozostałościami ładunkowymi w porcie Szczecin, z uwzględnieniem rozwoju żeglugi morskiej w Unii Europejskiej. System przedstawiono w kontekście ilości odpadów odbieranych ze statków. Dane uzyskane z portu przedstawione zostały w formie zestawień statystycznych, a wyniki przeprowadzonej analizy posłużyły ocenie istniejącego systemu.

WASTE MANAGEMENT IN THE PORT OF SZCZECIN IN THE LIGHT OF GROWTH OF EUROPEAN MARITIME NAVIGATION

Summary

The article presents the system of cargo waste management in sea port Szczecin, with inclusion of development in navigation in European Union. The system was presented in the context of amount of waste encountering from the vessels (ships). The obtained data was presented in form of statistics and the assessment of an existing system is based on the statistical analysis.

JERZY ZAGÓRSKI
Instytut Medycyny Wsi w Lublinie

UWARUNKOWANIA STANU ZDROWIA LUDNOŚCI WIEJSKIEJ W POLSCE

Wstęp

Rolnicy indywidualni stanowią około 20% ogółu pracujących w całej gospodarce narodowej. Mimo to nie byli dotąd dostrzegani przez ośrodki opiniotwórcze, ustawodawcze i decyzyjne, kształtujące system bezpieczeństwa i ochrony zdrowia człowieka w środowisku pracy. Co więcej, do roku 1977 rolnicy indywidualni w Polsce nie byli objęci żadną zorganizowaną opieką medyczną. Dopiero *Ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym i innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin* przyznała im prawo do bezpłatnej opieki medycznej i korzystania ze świadczeń z tym związanych, na podobnych zasadach jak inne grupy społeczne. Starania Instytutu Medycyny Wsi w Lublinie w niemałym stopniu przyczyniły się do podjęcia tej inicjatywy ustawodawczej. Zakres i wysokość tych świadczeń poszerzyła *Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i ich rodzin* z roku 1982. Jednakże aż do roku 1990 nie było żadnych rozwiązań organizacyjno-prawnych zapewniających rolnikom indywidualnym poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy, ani też pozwalających na objęcie ich opieką zdrowotną z racji wykonywanej pracy.

MARIAN MALICKI
Uniwersytet Szczeciński
EDWARD DRSZCZYK
Akademia Rolnicza w Szczecinie

ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE REGIONU ZACHODNIOPOMORSKIEGO W ŚWIETLE ZASAD ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Streszczenie

W artykule przedstawiono regionalne problemy rozwoju terenów wiejskich w województwie zachodniopomorskim oraz problem restrukturyzacji sektora rolnictwa w momencie transformacji polskiej gospodarki na gospodarkę rynkową. Na obszarach wiejskich obecnego województwa Zachodniopomorskiego w okresie przemian systemowych zaszły rewolucyjne zmiany zarówno w zakresie władania ziemią, struktury produkcji, poziomu wykształcenia, zatrudnienia i wielkości bezrobocia.

Zrestrukturyzowane rolnictwo województwa Zachodniopomorskiego pomimo swojego bardzo dużego produkcyjnego potencjału jest mało konkurencyjne w stosunku do struktur rolniczych krajów UE.

AGRICULTURE AND RURAL AREAS OF THE ZACHODNIOPOMORSKIE REGION IN THE LIGHT OF PRINIPLES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Summary

In the article is presented a problem of the restructuring the agriculture in the moment of passing Poland to paths of the market economy. That process has been paid with the huge, ecological, social and economic cost. Liquidation of the nationalized agriculture, without taking into consideration regional aspects, resulted in the coming into existence of the intense unemployment on these areas and the lack of prospects for the living there population. As a result of the privatization and the restructuring of wholesale farms, have arisen capitalist farms, which have nothing to do with the family farms which are the basic form of managing in the agriculture of the UE countries.